

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratov po dogovoru

PONEDELJSKI

SCOUVENEC

Uredništvo: Koprarjeva ul. št. 6/III, Telefon št. 40 01, 40 02, 40 03, 40 04 in 40 05. List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Koprarjeva ulica št. 6 Poštni ček račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Borba za petrolej med Mehiko in Anglijo na višku

17 petrolejskih družb toži mehikansko vlado

Mehika odpovedala diplomatske zveze

London, 15. maja. TG. Prekinitev diplomatskih odnosov med Mehiko in Anglijo je dogodek, ki je do skrajnosti razburil angleško javno mnenje. Nedeljsko časopisje posveča cele strani temu dogodku, ki je, tako pravijo, v zgodovini Anglije edinstven. Saj se v zadnjih 200 letih še ni pripetilo, da bi katera tuja država prekinila z Anglijo diplomatske odnose. Na drugi strani pa ima Anglija v mehikanskih petrolejskih vrelcih in čistilnicah naloženega toliko denarja, da je nemogoče, da bi angleška vlada hladno sprejela dejstvo, da je ves ta denar in vse to premoženje enostavno od mehikanske države podržavljeno. Jutri bo seja vladi, kjer bodo nastali položaj proučili ter sklenili nadaljne ukrepe, da zaščitijo angleške interese v Mehiki.

Spor med Mehiko in Anglijo je nastal zaradi zakonov, ki jih je izdal mehikanski predsednik o podržavljenju vsega petrolejskega bogastva na mehikanskih tleh. Ker je bil večinoma ves petro-

lejev v ameriških in angleških rokah, je angleška vlada proti temu protestirala in je od mehikanske države zahtevala odškodnino za odvzeto premoženje. Mehikanska vlada je obljubila neznatno odškodnino, nakar je 17 angleških in ameriških petrolejskih družb tožilo mehikansko vlado pred mehikanskimi sodišči, angleška vlada pa je na drugi način pritisnila s tem, da je zahtevala od mehikanske vlade takojšnje odplačilo starega drž. dolga, češ, na ta način bo mehikanska vlada že postala mehka in bo pri petrolejskem sporu popustljiva.

Strokovnjaki so izračunali, da gre pri odškodninski tožbi za kapital 100 milijonov funtov, to je okroglo 25 milijard din našega denarja. Največja med petrolejskimi družbami je angleška »Mexican Eagles«, ki je v rokah »Royal Dutch-Shell« petrolejskega koncerna.

Mehikanska vlada je zaenkrat nepopustljiva in se tudi za to ni zmenila. Prišle so nadaljne

protestne note tako iz Amerike kakor iz Anglije, toda mehikanska vlada je bila v svojih odgovorih silno osorna, tako, da sta se obe vladi, ameriška in angleška odločili za represalije, ki pa tudi niso imele uspeha in je Mehika na nje sedaj tako odgovorila, da je odklopila poslanika iz Londona in tako prekinila odnose z angleško vlado.

Borba Mehike za njen petrolej ni nova. Toda nikdar se nobena mehikanska vlada ni mogla povzpeti tako visoko, da bi bila pregnala tuji kapital iz dežele in sama prevzela upravo nad svojim bogastvom, ki je eno največjih na svetu, a ki mehikanski državi prav za prav ne prinese nobenih dohodkov, ker gre ves ogromni dobiček v inozemstvo. Zanimivo je to, da je mehikanska vlada, ki je po svoji biti boljševidna in diktatorska, v borbi za narodno posest petrolejskih bogastev združila okrog sebe vse sloje in vsa svetovalna in politična naziranja. Nikakor še ni mogoče prerokovati, kako se bo ta borba, ki je ena največjih v zgodovini petroleja, končala.

† Zlatomašnik Fr. Šegula

Maribor, 15. maja.

Danes jutraj je umrl v mariborski bolnišnici župnik v pokoju in duhovni svetnik Franc Saleški Šegula. Pred nekaj dnevi ga je zadela kap ter so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je sedaj podlegel boleznim in starostni oslabelosti. Pokojnik je bil eden najstarejših duhovnikov lavantinske škofije, bil pa je obenem v vrstah starejših slovenske duhovske generacije zelo vidna osebnost. Rojen je bil 21. avgusta 1860 pri Sv. Marjeti pod Plujem. Gimnazijo je študiral v Mariboru, bogoslovne študije pa v Gradcu, ter je bil posevečen dne 22. julija 1885. Kaplanoval je v sekovski škofiji ter je potem postal župnik pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu, ki je tedaj padel pod graško škofijo. Potem pa je prešel v lavantinsko škofijo; 1. marca 1906 je postal provizor in 1. junija istega leta župnik pri Sv. Roku na Sotli. Od Sv. Duha na Ostrem vrhu je prinesel hudo bolezen, ki mu je posledaj grenila življenje ter ga skoraj povsem osamila od ostalega sveta. Popolnoma in neozdravljivo je oglušil. 16. julija 1916 je odšel v pokoj ter se je po prevratu stalno nastanil v Mariboru, kjer je bil popularna in znana osebnost. Krepkega starčka je vse spoštovalo in cenilo zaradi njegove odobrobnosti in plemenitega značaja ter je imel kljub svoji nadlogi, da skoraj ničesar ni slišal, precej prijatelj, ki so ga cenili zaradi njegovega duha ki mu je ostal bister in mladeniški prožen kljub visoki starosti.

Pokojnik se je veliko in uspešno udeleževal na literarnem polju. Neboj je njegovih spisov duhovne vsebine, izdal je celo vrsto molitvenikov, šmarnic, ki so še danes med ljudstvom zelo priljubljene, veliko je prevajal iz tujih jezikov ter je s lovel kot izboren slovenski stilist. Nekaj časa je izdal »Pridigarja« ter je veliko pisal v homiletične liste. Svoje čase je tudi veliko potoval. Večkrat je bil v Sveti deželi, kjer je vršil razna raziskovanja ter je potem o svojih doživetjih napisal veliko zbirko prav v znanstvenih revijah. Za ta svoja dela je bil odlikovan ter je postal vitez reda Božjega groba. Prejel je tudi odlikovanje reda sv. Save IV. razr., leta 1934 pa je postal ob priliki svoje zlate maše duhovni svetnik. Blagega pokojnika bodo položili k večnemu počitku v torek popoldne na pobeškem pokopališču v Mariboru. Bodi mu vsemogočni bogat plačnik za njegova velika dobra dela.

Nova belgijska vlada

Bruselj, 15. maja. AA. (Havas) Novo belgijsko vlado je sestavil Henry Spaak. Sestavljena je takole: Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister Paul Henry Spaak (socialist), prometni minister Henry Marck (kršč. demokrat), poslanec, notranji minister in minister za narodno zdravje Merlot (socialist), poslanec, gradbeni minister Baltazard (socialist), poslanec, minister za socialno politiko Delatre (narodni socialist), poslanec, finančni minister Gerard (liberal), izven parlamenta, prosvetni minister Dierckx, liberal, senator, pravosodni minister Pholien, katoliški senator, kmetijski minister in minister za narodno gospodarstvo Heymans (katolik), izven parlamenta, minister za kolonije de Vleschover (katolik), poslanec, minister za narodno obrambo general Denis. Večina ministrov je bila že v prejšnji vladi Jansona. Novi ministri so Pholien, Heymans, Baltazard, de Vleschover in Gerard. Prva seja nove vlade bo jutri, v torek pa se bo vlada predstavila poslanski zbornici.

Rim, 14. maja. AA. Stefani: Kralj in cesar so še ta mesec odpotoval v Libijo, kjer si bo ogledal vsa javna dela. Vkrcaj se bo 20. maja v Sirakuzah in bo prišel v Tripolis 21. t. m. zjutraj. V Libiji si bo ogledal glavne kraje, odprl razna nova javna dela, ki so končana, in nadziral tudi vojaške vaje.

Po španskih bojiščih

60.000 mož narodne armade proti Castellonu

Salamanea, 15. maja. Glavni štab narodne armade poroča, da čete generala Franca na teruelski fronti nadaljujejo svoj napadalni pohod v sektorju Cantavieja, potem ko so sijajno premagale odpor sovražnika, ki je branil svoje postojanke na cesti Villafraanca del Cid. Narodne čete so to cesto prezelele in pri tem zajele veliko rdečih vojakov ter veliko množico orožja. Pri nadaljnjem napredovanju je narodna vojska zasedla več vrhov in krajev, med katerimi je najvažnejši Fortanate, ter je pri tem zaplenila tudi več sovražniških letal.

Ta vojaška dejanja so del načrta generala Franca, ki zdaj že tretji dan sam vodi to delo. Čete generala Valina in generala Garcia Escameza, ki so se združile, namreč obkoljujejo vse hribovje, ki obdaja tako imenovano teruelsko zagato, na katere vrhovih so rdeči poskušali zapreti narodni armadi pohod proti Castellonu. Sedva bo treba premagati še hud odpor sovražnika, preden bo Castellon neposredno ogrožen, toda velik pogum in neuklonljiva volja narodne armade, ki se te dni spet kaže v vsej svoji moči, so porok, da bo general Franco svoj cilj dosegel.

Na tem oddelku znaša armada generala Franca 60.000 mož, ki napredujejo po gorskih poteh na zelo težavnem ozemlju, ki je 1000 m nad morjem ter prerazano od velike množice hudournikov in rek. Čete sestojajo iz Kastiljancev in Navarcev, ki se pomikajo naprej na 30 km široki fronti. V treh dneh so se pomaknili od 6 km na 25 km in se doslej še niso ustavili, razen v bitkah, ki so v naglem napadu vrle sovražnika nazaj. Od 11. maja do danes je bilo ujetih na tej fronti 3500 rdečih vojakov redne armade, 100 strojníc, 25 poljskih in gorskih topov ter ogromno municije.

Narodno letalstvo je v petek spet bombardiralo Barcelono in napravilo veliko škodo raznim vojaškim poslopjem.

Saragosa, 15. maja. AA. (Stefani) Ko je večraj nastopilo lepše vreme, so nacionalistične čete zavzele cesto, ki vodi iz Teruela proti Castellonu de la Plana, ter nadaljevali s prodiranjem. Zavzele so tudi vse vodne izvire, na katere so naletele med potjo. Zaplenile so velike količine orožja, municije in življenjskih potrebščin. Republikanske čete so prisilile 5000 prebivalcev Cantavieja, da zapuste to mesto. Kljub temu so se zdaj začeli ljudje že vračati nazaj. Nacionalisti prodirajo tudi južno od Corbalana.

Burgos, 15. maja. c. Umrl je general Cabanellas, ki je bil v začetku državljanske vojne predsednik narodne vlade v Burgosu. Za njim je prevzel predsedstvo Franco, ko je postal generalissimo.

Bilbao, 15. maja. AA. (DNB) Na vsem bojišču od Teruela do morske obale nacionalistične čete nadaljujejo s prodiranjem. Glavni boji so pri mestu Kroyalana, 12 km severovzhodno od Teruela, kjer so republikanske čete osredotočile glavni odpor. Ko nacionalisti zavzamejo te postojanke, bodo začeli z veliko ofenzivo na vsej črti do morske obale.

Salamanea, 15. maja. AA. (DNB) Vrhovno poveljstvo nacionalistične vojske poroča: Na nekaterih delih teruelskega bojišča smo napredovali za 10 km ter zavzeli važne postojanke Milano la Moleta, La Baraka, La Inglesuela, Matea, Gudar, hrib Umbrija Negra, ter nekaj drugih okoli Alcupria. Zavzeli smo tudi važne prometne vozle Sadri, Simonte in Agubo.

Henlein iz Londona odšel v Berlin

Zunanji minister ČSR ceni francosko-angleško posredovanje

London, 15. maja. Voditelj sudetskih Nemcev Konrad Henlein je večeraj ob 6 zvečer z letalom nemške Lufthanse odpotoval v smeri proti Berlinu. V Londonu se je mudil dobrih 46 ur in angleškemu tisku se je posrečilo nekoliko razgrniti skrivnost njegovega potovanja in danes poroča, da je imel Henlein v tem času v Londonu razgovore s sledečimi osebami: v petek popoldne z Winstonom Churchillom, temu razgovoru je prisostvoval tudi voditelj liberalne opozicije sir Sinclair in profesor oxfordske univerze Lindemann; v petek popoldne z Haroldom Nicolsonom, v petek zvečer pa z diplomatskim svetnikom sir Vansittartom; v soboto popoldne pa je govoril s češkoslovaškim poslanikom Janom Masarykom. Značilno je, da je Henlein iskal stikov največ z osebami, ki smatrajo češkoslovaško vprašanje za eno izmed najvažnejših v Evropi. Poročila pravijo, da je v londonskih krogih skupina, ki zagovarja močno in aktivno udeležbo Velike Britanije v vprašanjih Srednje Evrope, veliko močnejša, kot pa se je prvotno mislilo. To so Henleinu zlasti poudarjali Churchill, Vansittart in Nicolson. Razgovor s Churchillom je trajal tri in pol ure, kosilo pri Nicolsonu tri ure, večerja v petek zvečer pa se je raztegnila pozno v noč. Pri Masaryku se je Henlein mudil eno uro in četrt in takoj po končanem razgovoru je poslanik stopil v zvezo s svojo vlado v Pragi. V Londonu pričakujejo, da bo Henlein še danes obvestil Berlin o vseh, ki jih je dobil ob tem obisku. Henlein pa je dopisniku United Pressa izjavil, da namerava čez kakih šest tednov ponovno priti v London in da je s sedanjim obiskom popolnoma zadovoljen.

Praga, 15. maja. AA. (Reuter) Na merodajnih mestih so prepričani, da je Henleinov obisk v Londonu imel za cilj prepričati angleško javno mnenje in čim bolj o tem, da sudetski Nemci ne teže k združitvi v Nemčijo.

Praga, 15. maja. AA. (Havas) Češkoslovaški zunanji minister dr. Kamil Krofta je danes popoldne sprejel francoskega in angleškega poslanika. Ob tej priliki jima je minister Krofta dal odgovor češkoslovaške vlade na korak, ki sta ga storila preteklo soboto glede vprašanja sudetskih Nemcev. Dr. Krofta je zatrdel obema ministroma, da je češkoslovaška vlada odločno sklenila storiti v korist češkoslovaškega naroda, ter posebno v korist sudetskih Nemcev vse, kar bi bilo v skladu z nedotakljivostjo Češkoslovaške. Češkoslovaška vlada bo v najkrajšem času podvzela potrebne ukrepe v tem smislu. Minister Krofta jima je zatem tudi izjavil, da češkoslovaška vlada vidi v angleško-francoskem nastopu dokaz resničnega prizadevanja teh dveh zahodnih velisil za pomiritev napetosti v Srednji Evropi, kar je za Češkoslovaško gotovo zelo dragoceno.

Berlin, 15. maja. AA. (Havas) Nocoj je prišel na letališče v Tempelhofu pri Berlinu iz Londona zastopnik sudetskih Nemcev Henlein. Na letališču ga sprejeli njegovi prijatelji. Henlein je izjavil, da bo do jutri ostal v Ber-

linu ter da za ta kratek čas niso predvideni nikaki sestanki.

Manjšinski statut že skoro izdelan

Praga, 15. maja. Vlada ČSR je v preteklem tednu že skoraj popolnoma izgotovila manjšinski statut. Tako kot bo sestavljen v zadnji obliki, se bodo začela pogajanja s stranko sudetskih Nemcev. Poročila pa pravijo, da statuta ne bodo predložili parlamentu ter da za ta kratek čas niso predvideni nikaki sestanki.

Pred odločilno bitko na Kitajskem

Sanghaj, 14. maja. Japonska armada, ki je dobila zadnji mesec velika okrepljenja, se pripravlja na veliko bitko, ki bo po mnenju japonskega generalnega štaba imela v vojni s Kitajsko odločilen pomen. Severna japonska armada, ki prodira že več mesecev iz Pekinga in Tjencina na jug proti Cesarjekemu kanalu, ki veže Rumeno reko in Jangceekiang, v silnem sunku hiti v smeri na Sučuv, da se združi z južno japonsko armado, ki je bila zasedla Sanghaj in Nanking ter hiti sedaj proti severu, istotako v smeri Sučov, kjer se hočeeta obe armadi srečati. Zdaj sta druga od druge oddaljeni nekako 100 km in je med njima kot najvažnejša postojanka mesto Sučuv na lunghajski železnici, ki v smeri od zahoda na vzhod preseka to ozemlje. Zaradi tega je pričakovati bitke vzdolž te železnice in je zato posebni kitajski poslanik v Sanghaju opozoril predstavnike velisil, naj opozorijo vse Evrope, ki etanujejo v provincah Kiangsu, Anhvej in Honan, zlasti pa ob železnicih Peking-Hankov, Tjencin-Fučov in na lunghajski progji, naj se čimprej odstranijo.

Japonci poročajo, da je njihova južna armada na svojem skrajnem levem krilu napredovala tako daleč, da bo kitajski armadi ostal samo zelo ozek pas, skozi katerega se bo mogla rešiti obkolitve. Zaenkrat se na tem ozemlju vršijo hudi letalski napadi tako z japonske kakor s kitajske strani. Japonci se zlasti trudijo, da napravijo čim več škode Sučovu, kjer se bo kmalu razvnela bitka, katere se bo na obeh straneh udeležilo več stotisoč mož. Ker je pričakovati, da se bodo Kitajci branili z vsemi silami, prihajajo Japoncem neprestano okrepitve iz severa. Če se bo Japoncem posrečilo prekorati Jangceekiang, bo ogrožena začasna rezidenca sedanjje kitajske vlade Hankov, ki ga bo moral Cankajšek v tem primeru čimprej zapustiti.

Medtem pa Japonci nadaljujejo tudi svoj pohod na južnokitajskem obrežju ter so se, potem ko so japonske čete zavzele otok in pristanišče Amoj, japonske vojne ladje zasidrale pred otokom Mamoa, ki leži vzhodno od važnega južnokitajškega pristanišča Svatov med Hongkongom in Amojem. Če zavzamejo in zasedejo Japonci Svatov, bo to jasev dokaz, da nameravajo napadalen pohod na glavno mesto južnega Kitajca Kanton.

Delavnost japonske armade je torej v zadnjih dneh na vseh frontah zelo narasla in se bojno ozemlje čedalje bolj širi. Kakšne posledice bo to rodilo, še ni mogoče vedeti. Japonski konzul v Vladivostoku Išida se je te dni vrnil v Tokio in izjavil,

sedaj dvakrat več delati. Še nikoli se ni zgodilo, da bi komurkoli na svetu kaj darovali. Mi tudi nismo sprejemati daril. Kdor hoče državo iz takšnega propada dvigniti in znova zgraditi, ta mora delati ne samo osem ur dnevno, ta mora delati kakor še nikoli prej ni delal.

Potem je Göring govoril o železnih rudah Avstrije. Dejal je: »Naj imajo drugi zlato. Mi smo veseli, da imajo železo. Z zlatom tržijo, z železom branimo svojo svobodo. V Linzu bodo nastale največje železarne podonavske kotline in Linz se bo iz svojega dosedanjega sanjavega življenja malega pokrajinskega mesteca prebudi v rjovenje velikanskega gospodarskega središča. Mene navdaja samo ta želja, da bi stvar hitro postala dejstvo.»

»Sedaj vam pa, Avstrijci, dajem povelje, naj se delo začne!«

Maršal Göring vzgaja Avstrijce

Linz, 15. maja. TG. Feldmaršal Göring je imel večeraj v Linzu nagovor na Avstrijce, v katerem jih je pozval, da naj se lotijo dela in sicer v nekoliko hitrejšem tempu, kakor pa so bili dosedaj tega vajeni. Dejal je med drugim:

»Nikar si ne domišljajte, da smo prišli iz katehazato, da vam posteljemo mehko posteljo, v katero bi se vi mogli udobno uleči. Mi smo le prišli, da vam pomagamo. Toda delati morate vi sami. Pred svetom morate pokazati, da je beseda o avstrijski prostodušnosti (Gemütlichkeit) laž. Razproščenost po delu je lepa stvar. Toda komodnost med delom se imenuje lenoba. Vaša naloga je, da pokazate, da se Nemci Vzhodne marke prav tako razumejo na delo kakor Nemci iz ostalega rajha. Ne pozabite, da je naš rod l. 1918 in v naslednjih letih popolnoma odrodil. Zato moramo

Spomenik kralju Aleksandru

so odkrili v Št. Juriju ob Ščavnici

Maribor, 15. maja.

Ob najlepšem vremenu, ogromni udeležbi ljudstva, raznih društev, zastopnikov oblasti je bil danes odkrit v Sv. Juriju ob Ščavnici spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Vojško je zastopal podpolkovnik Maslač, bili pa so še navzoči okrajni načelnik dr. Farček, občina mariborsko je zastopal podžupan Žebot, dalje poslanec Benko, župani vseh okoliških občin, predsednik Zveze bojevnikov vojni kurat Ratej iz Trbovelj, in mnogo odličnih rojakov iz Sv. Jurija ob Ščavnici. Prišla so tudi številna zastopstva Zvez fantovskih in dekliških odsekov. Pripravljalni odbor je sprejel celo vrsto pozdravnih brzojavk, med njimi tudi pozdravno brzojavko najodličnejšega rojaka šentjurske fars, notranjega ministra dr. Korošca. Sv. mašo je daroval v cerkvi sv. Jurija bivši vojni kurat Ratej, za njim pa še domači kaplan Vahčić. Po slavnostni službi božji so se ogromne množice ljudstva zgrnile na prostoru okoli cerkve in šole, kjer stoji spomenik. Pred cerkvijo je bil postavljen tudi govorniški oder. Vojaska godba je pred in po odkritju koncertirala na cerkvenem trgu.

Ves kraj in okolica sta bila v zastavah, zbrana je bila šolska mladina iz domače in sosedne šole, vse gasilske čete iz ljutomerskega in mariborskega okraja ter odposlanstva Zveze fantovskih

in dekliških odsekov.

Najprej je predsednik pripravljalnega odbora Ivanjšič pozdravil dole goste in zastopnike oblasti. Slavnostni govor je imel univ. profesor dr. Iličič iz Zagreba kot domači rojak. Povzdigoval je v svojem govoru nacionalno in jugoslovansko idejo rajnega kralja, ki je Slovence visoko spoštoval. Po njegovem govoru sta predsednik Ivanjšič in župan Košak odkrila zavoso s spomenika. Predsednik je izročil spomenik v varstvo domači občini. Župan Košak je po lepem nagovoru položil venec v imenu občine pred spomenik. Polagali so še venec zastopniki vseh navzočih organizacij in med njimi tudi zastopstvo Zveze fantovskih in dekliških odsekov z izjavo, da bodo naše organizacije slej ko prej varuhinje narodne in državne ideje. Sledile so pevske točke domačinov, šolske mladine in pevskega zbora »Drava« iz Maribora. Dva učena domače šole sta deklamirala navdušene besede v čast rajnega viteškega kralja nakar je bil mimohod telovadnih društev in Zveze fantovskih in dekliških odsekov. Ob 13 je bila slavnost zaključena, nakar so se povabljeni gostje podali v Bergerjevo dvorano, kjer je bil slavnostni banket.

Iz Maribora se je udeležila slovesnosti ogromna množica ljudstva, saj jih je prišlo pet mestnih avtobusov in mnogo zasebnih avtomobilov.

Knez Pavle častni guverner jugoslov. rotarijskega distrikta

Belgrad, 15. maja. M. Šesta konferenca 77. rotarijskega distrikta je danes nadaljevala svoje delo. V uvodu je konferenco vodil dosedanji guverner jugoslovanskega rotarijskega distrikta dr. Nikolič ter je obvestil vse navzoče rotarijance, da je bilo na večerajšnji seji sklenjeno, naj se Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle imenuje za častnega guvernerja jugoslovanskega rotarijskega distrikta. Predlog je bil soglasno in z velikim navdušenjem sprejet in so bile ob tej priložnosti prirejene Nj. kr. Vis. knezu namestniku prisrčne ovacije. Po raznih referatih je dosedanji guverner dr. Nikolič izročil rotarijanske časti novemu guvernerju dr. Ivanu Slokarju. Novi guverner je imel nato tudi govor. Rotarijski konferenci je prisostvoval tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović, ki je tudi govoril. Navzoča sta bila tudi ministri Letica in Stošovič.

Vodja romunske mladine v Belgradu

Belgrad, 15. maja. Popoldne je prišel v Belgrad vodja romunske mladine, član organizacije »Državna straža«, minister Sidorovič. Organizacija »Državna straža« vodi vzgojo vse romunske mladine in kontrolo delovanja vseh organizacij, ki imajo kakršenkoli stik z mladino. Na postaji ga je sprejel in pozdravil minister za ljudsko telesno vzgojo dr. Miletič, člani romunskega poslaništva in članstvo mladinske organizacije JRZ z Pirce, predsednikom glavnega odbora mladine JRZ na čelu. Minister Sidorovič ostane v Belgradu par dni in si ogleda vse športne in mladinske organizacije. Za časa svojega bivanja v naši prestolnici bo povabil tudi ministra dr. Miletiča in vodstvo mladine JRZ na obisk pri romunski mladini.

Umetniki na Kalimegdanu

Belgrad, 15. maja. V umetniškem paviljonu na Kalimegdanu je bila danes odprta X. pomladanska razstava jugoslov. umetnikov. Nad razstavo je prevzel pokroviteljstvo Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle, namesto dosednjega prosvetnega ministra pa jo je otvoril njegov pomočnik Kovačević. Na razstavi je zastopanih okrog 350 umetnikov z 280 deli. Med njimi so lepo zastopani tudi slovenski umetniki.

Slovenski čebelarji zborujejo

Ljubljana, 14. maja.

Slovenski čebelarji, združeni v »Slovenskem čebelarstvu«, so zborovali danes popoldne in popoldne v dvorani Delavske zbornice. Redni občni zbor tega društva, v katerem so združeni čebelarji iz prav vse Slovenije, je trajal do 2 popoldne. Občni zbor za tako izključno strokovno društvo je bil sicer nenavadno dolg, vendar pa so zborovalci v tehitnih izjavah pokazali, kolikšne važnosti je čebelarstvo za slovensko narodno gospodarstvo in kako je treba vestransko to panogo opoštevati. Občnega zbora se je udeležilo okoli 100 delegatov iz vse Slovenije, ki so zastopali 45 podružnic »Slov. čebelarskega društva«.

Zborovanje je otvoril predsednik prof. Verbič, ki je pozdravil zastopnika banke uprave G. Okorna, ki je tudi čebelarski referent na kmetijskem oddelku banke uprave. Prav posebno toplo pa je pozdravil še dva člana slovenskega čebelarja, namreč gg. Virjenča in Sajoviča iz Stare vasi pri Postojni, ki se je potrudil čez mejo, da je obiskal svoje znanke čebelarje. Predsednik je opisal delovanje društva, ki letos slavi 40letnico svojega obstoja ter omenjal za služe, ki jih ima za razvoj slovenskega čebelarstva. Označil je tudi zasluge posameznih starih čebelarjev, ki so delovali v tej dobi.

Tajniško poročilo je bilo natiskano v vzorno urejanem listu »Slovenski čebelar« ter zato ni bilo prečitano. Sestavil ga je tajnik g. Mirko Dermelj.

Velik požar v Slov. goricah

Šest posestnikov uničenih - Dva sedemletna otroka zanelila ogenj

Maribor, 15. maja.

Danes popoldne okoli tričetrt na 4 je izbruhnil nenadoma požar v vasi Cenkovi in župniji Sv. Antona v Slovenskih goricah. Požar je izbruhnil v hiši posestnice Lovree Pavle. Ogenj je podtaknil domači sinček Lovrečine sestre, ki se je igral z vžigalicami. Pri zažiganju mu je pomagala sosedov sedemletni tovariš. Ker so hiše večinoma lesene in s slamo krite, se je ogenj strahovito hitro razširil na sosednja poslopja in je drvel dalje po Cenkovskem vrhu, ki leži kakih pet minut proč od župne cerkve sv. Antona. Zgorelo je okoli deset poslopij, od teh je bilo šest stanovanjskih hiš. Oškodovani so sledeči posestniki oziroma posestnice: Lovree Pavla, Kuri iz Verjan, Simon Rajh in Fras Anton iz Stogetincev ter Brotscheider Ivan. Vsem posestnikom so zgorele hiše in gospodarska poslopja do tal ter še prašičev, perutnine in hišnega inventarja niso mogli rešiti. Požar se je razširil tako naglo, da so ljudje rešili samo to, kar so imeli na sebi. K nesreči je pihal precej močan veter in nosil iskro na sosedna poslopja. Požar so videli daleč

po Slovenskih goricah, ker leži kraj Cankova na visokem Antonovem hribu. Na kraj požara so prihiteli požarne brambe iz Sv. Antona, Sv. Trojice in domača požarna bramba. Zaradi pomanjkanja vode (na razpolago je bilo omejevanje požara zelo težavno. Skodno cenijo na 150.000 din, ki je le deloma krita z zavarovalnino.

Nastop dijakov škofijske gimnazije v Št. Vidu

Ljubljana, 15. maja.

Danes popoldne je priredila škofijska gimnazija v Št. Vidu nad Ljubljano svoj dijaški nastop, katerega se je udeležilo poleg gimnazijskih profesorjev lepo število ostalega občinstva predvsem staršev dijakov. Nastopu je prisostvoval tudi g. direktor I. realne gimnazije v Ljubljani dr. Capuder, ravnatelj g. dr. Breznik, vzgojni vodja g. Stolar in načelnik Zveze fantovskih odsekov g. Ivo Kermavner.

Program je obsegal dvanajst prav zanimivih točk, ki so jih tako dijaki nižjih kakor višjih razredov podali prav dobro, kar dokazuje, da se v tem zavodu poleg temeljitega pouka in splošno priznane vzgoje skrbi v polni meri tudi za zdravje dijakov s tem, da se jim nudijo razne telesne vaje, s katerimi se bavi dijaštvo. Razveseljivo je namreč dejstvo, da imamo ravno na tej gimnaziji najboljše lahkotletce, ki že danes igrajo v jugoslovanskem športu važno vlogo. Kakor vse ostalo tako je tudi telesna vzgoja dijakov na škofijski gimnaziji v pravih rokah in zato tako lep napredek. Le tako naprej in dobili bomo tudi v naši državi športnike, ki bodo sposobni uspešno zastopati barve naše države v tujini tudi na športnem polju.

Pri prvi točki je nastopilo 160 dijakov nižjih in višjih razredov s prav učinkovitimi redovnimi vajami, katere so dijaki lepo izvedli. Lepo so učinkovale proste vaje nižjih razredov, ki so jih dijaki izvedli strumno in skladno. Nižješolci so nato nastopili v preskokih čez kozo in konja na vzdolž in z eno vrsto so nam podali prav primerne vaje na bradlji za dijake te starosti. Dijaki iz višjih razredov so potem metali kopje. Prvi je bil šestšolček Doganac, ki je z ostalimi vred pokazal prav lep stil v tej panogi športa. Pri prvih vajah višješolcev je nastopilo manj dijakov, zato pa je bila izvedba tem boljša. Na konju z ročajmi so dijaki pokazali vaje iz srednjega oddelka in nekaj prvini na tej višini. Pogrešali smo pa še izglajenosti in vezave, ki je potrebna, če hočemo, da doseže vaja na konju pravi efekt. Metalci krogle so pokazali, da imajo pravo šolo za seboj. Odlikoval se je zlasti Klinar, ki ga poznamo že tudi iz športnih vrst. Na bradlji sta nastopili dve vrsti dijakov iz višjih razredov. Vaje so bile primerne, zlasti je imponirala druga vrsta, ki je

Drobne klice

podobne glivicam povzročajo — kot so dognala biološka raziskavanja — srbež, prhljaj in izpadanje las. Ta ugotovitev je našla takoj praktično uporabo pri Trilyzinu, **KER GRE TRILYSIN VEDNO VZPOREDNO Z VEDO**. Trilyzinu se sedaj dodaja posebna sestavina, ki oproča teme in lase teh nadlež, ki stalno ogrožajo Vaše lase. Trilysin je zato še bolj učinkovito in popolnejše biološko sredstvo, ki krepi, jača in ohranja Vaše lase zdrave, odpravlja prhljaj in preprečuje izpadanje las.

Iz poročila posnemamo, da ima društvo na bivšem Kranjskem 83 podružnic s 1859 člani, na bivšem Stajerskem pa 72 podružnic s 1253 člani. Društvo je priredilo lani nad 50 tečajev, organiziralo je posamezna rejna okrožja ter je doslej ustanovilo že 30 opazovalnih postaj. Plemenitna postaja v Kamniški Bistrici, ki jo vodi prof. Verbič, prav lepo napreduje. Prav lepo uspevajo tudi posamezne ustanove »Slovenskega čebelarskega društva«, kakor Dom Antona Janše, knjižnica in čebelarna. Vendar je gospodarski položaj našega čebelarstva v splošnem slab. Že več let ni medu, kar se že občutno pozna v trgovini in tudi pri prehrani čebel z medom.

G. Dermelj je podal tudi poročilo o blagajni. Potožil je, da je članarina pogosto nerodno plačevana. O čebelnih je podal poročilo ravnatelj g. Arko. Poročilo je bilo ugodno sprejeto, nakar je občni zbor dal odboru razrešnico.

Pri volitvah je bil izvoljen skoraj isti odbor s prof. Verbičem na čelu.

Pri volitvah in pri slučajnostih so odborniki ter delegatje obravnavali važne čebelarske zadeve, tako spominski akvad, ki naj se osnuje ob 40 letnici društva in ki bo namenjen zavarovanju proti boleznim čebel, dalje se bodo izdale barvane slike naših čebel. Mariborski podružnici se bo dovolila podpora za veliko razstavo, ki jo bo ta podružnica priredila jeseni. Društvo bo nadaljevalo z zatiranjem nalezljivih bolezni v ljutomerskem okraju. Daljša debata se je razvila o ureditvi ajdovih pasišč. Referent banke uprave g. Okorn je podal o vprašanju pasišč dalje pojasnilo, ki so ga člani z zadovoljstvom sprejeli na znanje. Nato je bil soglasno sprejet tudi proračun. Gorenjski čebelarji so sprožili vprašanje pravičnega zaračunavanja teže kranjčev ob prevozu na pašo. V tem smislu je bila sprejeta resolucija, in sicer soglasno.

Ostale vesti

S kraljevim ukazom je upokojen generalni ravnatelj jugoslovanskih državnih železnic inž. Dimitrij Naumović.

Upokojen je tudi načelnik ekonomskega oddelka glavnega železniškega ravnateljstva Stanoje Milivojevič.

Za novega generalnega ravnatelja jugoslovanskih državnih železnic je imenovan inž. Nikolaj Djurič, dosedanji načelnik oddelka za graditev novih železnic pri generalni direkciji drž. železnic.

Proslava materinskega dne za Bežigradom

Včeraj ob 16 je bila v šoli Viteškega kralja Zedinitelja akademija, posvečena našim materam. Zel je krasno vreme preprečilo napolnitev dvorane, prisotnim pa prav gotovo ni bilo žal, da so si nastop ogledali, posebno številnim staršem nastopajočih otrok.

Akademijo so otvorili najmlajši iz otroškega vrta, ki so korajžno odpeli pesem »Veselo je v gozdu«. Nato je učencev otroškega vrta ljubko deklamiral »Mojo mamico« in žel za svoj junaški nastop mnogo odobranja. Še prav posebno pa je gledalcem ugajal nastop punčic z lutkami in petjem. Učencev je nato recital Cankarjevo »Mater je zatajil.« Občinstvo se je čudilo toploti, s katero je podal tudi najteje misli v črtici. Posebno dovršen je bil dialog med materjo in sinom. Sledilo je več deklamacij. Zelo je užgala recitacija Meškove »Mamica moja«. Nad vse prijetna je bila Adamičeva »Uspavanka«, ki jo je močno zapel učencev drugega razreda. Striktino so bili izvajani rajalni nastopi učencev četrtega razreda. Za zaključek je zbor zapel več pesmi, med njimi lepo Prelovčev »Aja tujaj«, Adamičeva »Tam gori za našo valjo« in učinkovito »Mamica moja«. Dalje so izvajali še po eno Mateičevo in Volaričev.

Po mariborskih dvoranah

Maribor, 15. maja.

Zbor banovinskih uradnikov

V Gambrinovih dvoranah je bil popoldne občni zbor mariborskega pododbora društva banovinskih nameščencev. Vodil ga je predsednik ing. Šturm, poleg katerega so poročali še tajnik Zirove, blagajnik Kokalj, za nadzorstvo pa mag. ph. Strauh in gdš. Prielova, dočim je podpredsednik nadupravitelj Stegnar podal poročilo o kongresu društev banovinskih uradnikov v Novem Sadu. Centralni odbor v Ljubljani so zastopali predsednik viš. insp. Jože Pirc, gradb. vis. svet. ing. Porenta in ban. tajnik Miha Grabnar. Obširen prežet o delu centrale in o ciljih organizacije je podal predsednik Jože Pirc. Mariborski pododbor je zelo agilen ter je v njem organiziranih 159 članov, od tega 46 estarjev. Zborovali so izrazili željo, naj bi banovina posvečala večjo pažnjo stanovanjskemu vprašanju ter naj bi se banovinske stanovanjske hiše, ki se nahajajo v Mariboru, namenile in prvi vrsti za stanovanja banovinskih uslužbencev.

Stanovanjski najemniki

So zborovali danes v restavraciji Novi svet v Jurčičevi ulici. Občni zbor »Društva najemnikov stanovanj in poslovnih lokalov« je vodil predsednik učitelj Mohor, ki je podal tudi tajniško poročilo, dočim je za blagajno poročal Mirko Feldin. Blagajna izkazuje 20.410 din dohodkov in 19.090 din izdatkov. Na občnem zboru se je ugotovilo, da se v Mariboru dviga zanimanje stanovanjskih najemnikov za organizacijo, zlasti pa med najemniki poslovnih lokalov. Društvo ima sedaj 1185 članov. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Jožef Kac, za tajnika Mohor, za blagajnika Mirko Feldin, za odbornike Bačnik, Rozman, Relcher, Karner, Menih, Zafran in Novak. Nadzorstvo: Dobaj in Vrečko.

Lepa prireditelj gostilničarjev

V spodnji kazinski dvorani je priredilo Združenje gostinskih obratov v Mariboru svojim članom in pa razstavljalcem uspele letošnje kulinarne razstave zelo lep in zabaven večer. Udeležili so se ga poleg gostilničarjev, kavarnarjev in restavrativcev tudi številni mariborski trgovci, mesarji, zastopniki raznih trdk izven Maribora, ki so razstavljalce na kuhinjski razstavi razne živilske proizvode in stroje. Pozdravil je vse udeležence predsednik Združenja gostilničarjev kavarnar Aleksander Klešič, ki je pokazal na važnost sodelovanja vseh zainteresiranih strok za napredek našega tujskega prometa in za čim večjo izobrazbo gostinskega naraščanja. Potem je razdelil številne nagrade, ki so bile podeljene razstavljalcem. Dobili so zlate in srebrne medalje in diplome. Skoraj vsi razstavljalci so bili odlikovani. Večer je potekel v najlepšem razpoloženju.

Primorske vesti

Cerkev bodo povečali

»Istra« poroča iz Knežaka, da bodo tamkaj na pobudo domačega župnika g. Kalana znatno razširili župnijsko cerkev, ki je pred kratkim praznovala 100 letnico svojega obstoja. Stroški so preračunani na 300.000 lir. Stroške bodo nosili župljani sami in so nekateri že darovali velike vsote v ta namen. Povečana cerkev bo v okras Knežaku in vsej okolici.

Premog v Kosezah

»Istri« javljajo iz Kosez, da je znana nemška tvrdka Siemens po daljšem zastoju zopet začela preiskovati zemljo za premogom. Premog so iskali že pred svetovno vojno, toda dela so popolnoma zapela. Tudi neka italijanska tvrdka se je oglašila s prošnjo za dovoljenje, da bi smela iskati premog. Oblasti zaenkrat še niso odločile, v kakšnem obsegu se smejo dela opravljati. Siemens je postavila že lesene barake za tehnične pisarne in je pripeljala tudi že nekatere nujne stroje za vrtnje zemlje. Ljudje okrog Siemensa pravijo, da ležijo pod Kosezami močnejše plasti premoga in da se bo podjetje na vsak način izplačalo. Tudi druge rude znajo pri tej priložnosti izslediti. Prebivalstvo z velikim zanimanjem opazuje priprave za izkopavanje premoga, ker pričakuje zaposlitve in povvišanja blagostanja.

Prosta prodaja volne prepovedana

Tržaški listi prinašajo odredbo tržaškega prefekta — ki je podobna odredbam ostalih prefektov v Italiji — da je odslej ovčerejem prepovedano, da bi svobodno prodajali volno, marveč jo smejo prodati samo natančno določenim državnim skladiščem. Odredba pravi nadalje, da volne po striženju ovc ne smejo držati doma, marveč jo morajo, ako je ne rabijo za lasno hišno potrebo, v teku dveh mesecev po striženju oddati omenjenim skladiščem. Za domačo uporabo sta dovoljena le dva kilograma volne za vsakega družinskega člana. Cene, ki jih plačujejo državna skladišča, so zadovoljive.

Huda nesreča

Iz Grahivega nam javljajo zelo hudo nesrečo, ki se je pripetila Antonu Božiču, ki je delal v kleti, pa se je po čudnem naključju podrl nanj strop in ga pod seboj pokopal. Božiča so komaj živega izkopali izpod ruševin, ki so ga popolnoma zasule, ter ga prepeljali v bolnišnico. Njegovo stanje je zelo nevarno. Zdravniki ne jamčijo, da mu bodo mogli rešiti življenje.

Komaj so ušli smrti

Iz Avč pišejo, da se je tamkaj dne 1. maja skoraj pripetila velika nesreča, ki bi bila lahko zahtevala nekaj človeških življenj. Pri Avčah gradijo namreč električno centralo in so delali tudi 1. maja, čeprav je bila nedelja. Neki delavec ali kakšen drugi nepridiprav je iz zločinških nagonov iztrgal tračnico na tiru, po katerem prepeljavajo vozčke z izkopanimi in potniške vozčke. Da ni neki drugi delavec v zadnjem trenutku opazil, da je tir razdeján, in še pravčasno opozoril voznika, bi se bila mala lokomotiva z natovorjenimi vozčki in potniškimi vozčki v svo brzino zaletela v praznino ter bi se bila mogla prevrniti po strmini v Sočo. Vozilo se je mnogo ljudi, predvsem delavcev, in vsi ti bi bili verjetno našli smrt, da dotični delavec ni imel toliko priznanja vredne prisotnosti duha. Oblasti sedaj z vso strogoostjo preiskujejo, kdo je razdejal progo, ker slutijo, da je to bilo dejanje kakšnega levičarskega priistaša, ki je bil brezerni dovolj, da bi bil poslal mnogo človeških življenj v smrt.

Burna arelacija

V Podgorici so orožniki aretirali 31 letnega Janeza Jarca, ki so ga že dolgo iskali, a se jim je vedno spretno skrival. Jarc je bil obdolžen roparskega napada. Lani novembra meseca je vdrl v hišo zakoncev Turcl v Vrtojbi, kjer se je hotel polastiti večje vsote denarja. Vlom bi se mu bil brez dvoma posrečil, da ga ni presenetila Marija Gorkič, ki se je na roparja vrgla z vso močjo ter ga skušala obvladati. Jarc je Gorkičevi prizadejal večje telesne poškodbe, tako da je morala v bolnišnico, sam pa je pobežal neznanokam. Ko so ga dne orožniki spoznali, jim je hotel uteči. Ko pa so ga prijeli, se je z vsemi silami branil in orožnike tudi ranil. Končno so ga orožniki nekoliko ohladili, nakar so ga prepeljali v goriške zapore.

Zahtevajte povsod naš list!

Drobiž iz Julijske krajine

Ker je svojega tovariša zabodel z nožem, je bil pristaniški delavec v Trstu Ivan Antolović obsojen na dve leti roblje.

Mussolini bo obiskal Trst in istrsko pokrajino, tako poročajo tržaški listi.

Nagrada 800 lir je dobila Štefanija Velikonja iz Cerknega za dvojčke, ki jih je rodila.

Na cesti med Divačo in Vremam je zgorel tovorni avto s tovorom oglja vred. Škoda znaša 85.000 lir.

Nad Ločnikom sta trčili dve vojaški letali drugo v drugo. Obe letali sta padli na tla in se je pri tem ubil letalski podporočnik Milan Renzo.

Po pol odstotka od svoje plače bodo morali odslej delavci prispevati za sklad fašistične delavske strokovne organizacije. Dosedaj so plačevali samo 0,33 odstotka.

Za župnika v Kontovelu je bil postavljen bivši katehet Giovanni Urdini.

Birma je bila dne 1. maja v Tomaju. — Sveti zakrament je delil nadškof Margotič, ki je imel tudi nagovor na zbrane vernike.

Neznani tolovaj, ki ga je preprožil Severin Salvini v Grgrarju, ko je ropal, je neljubo pričo z nožem obdelal, da se Salvini nahaja v bolnišnici v nevarnem stanju.

Pod voz je tako nesrečno padel Andrej Murovec iz Lokavice, da mu je zdrobilo eno rebro in polomilo desno roko.

Več tisoč inozemskih turistov je pretekli teden potovalo križem po Julijski krajini. Ogledali so si

Za naše narodne vzore

Na Brnici, majnika 1938.

Med prvimi so se v novem položaju zganili vrli naši Brnčani. Želeli so jasnosti novega kulturnega življenja in so zato minulo nedeljo sklicali občni zbor svojega prosvetnega društva »Dobrača« in v njegovem okviru poslušali dvoje zelo aktualnih predavanj. Naravno je bilo, da tudi neprijazno vreme ni moglo zadržati mož-gospodarjev in fantov ter še vrste naših deklet in mater, ki so napolnili Prangerjevo dvorano. Potek in uspeh njihovega občnega zborja je nakazal rastoči pomen našega prosvetnega dela vobče.

Zbor je otvoril predsednik »Dobrača« g. France Mertelj s toplim pozdravom navzočim in posebej referentoma, nakar so društveni funkcionarji podali svoja letna poročila. Iz le-teh je bilo posneti, da je bilo brnško prosvetno društvo na svojem mestu in se ni zadovoljevalo samo z eno ali dvema letnima prireditvama, marveč ve ceniti tudi izredno važnost izobraževalnih sestankov in pomen društvene knjižnice. Po razrešitvi in oddolžitvi starim odbornikom je bil izvoljen nov odbor z g. Galobom Francem p. d. Pezom z Brega kot predsednikom na čelu. Nedvomno bo novi odbor povsem vršil svojo izredno veliko dolžnost.

Sledil je referat prosvetnega tajnika o snovi »Mi v novi državi«. Uvodno je govornik naglasil, da so koroški Slovenci z 10. aprilom uzakonjeno dejstvo nove države v polni meri priznali s strunjenim glasovanjem za Führerja in Veliko Nemčijo in s svojim strogo lojalnim zadržanjem vobče. Nato je v splošnih potezih orisal ustroj in življenje v novi državi ter izvajanjem pridal svoje izkušnje s potovanja po bivšem rajhu. »Vrhovno načelo vsega javnega življenja narodno-socialistične države sta čast in blaginja nemške narodne družine; to načelo je osnovna smernica državne politike, postavljajoče in sodstva, gospodarstva, socialne in prosvetne politike. Poudarjeno narodni pokret nove države spremljamo koroški Slovenci s simpatijami in ga bomo po svojih močeh podprli, a s pridržkom, da bosta med našim slovenskim ljudstvom varovani slovenska narodna čast in gospodarska blaginja. Svoje zaupanje v novo državo in njeno pravičnost opiramo na jasne in precizne izjave odgovornih voditeljev glede bodoče narodnostne politike Velike Nemčije. V kulturni samopomoči pa bomo čvali in množili naše slovenske vrline, ki so nam sveta dediščina naših prednikov. Kot doslej, naj tudi v bodoče sloni naše narodno življenje na kulturnih organizacijah, katere ohranjajo ves svoj dosežani delokrog neokrnjen in je njihovo delo zgodovinske važnosti, na slovenskih združenjih, katere bodo in v bodoče upravljale in čvale naše narodno premoženje, ter končno v tedniku »Koroški Slovenec«, ki ostane tudi znanj najvažnejša tedenska vez svoj narodne družine.« Govornik je zaključil s pozivom, naj nam je narodni socializem visoka šola za odlično narodno zavest in dejavno narodno ljubezen. — Sledil je referat mladega slovenskega pravnik Martina Z. »O dednih kmetijah«, ki se tekom leta dni uvedejo tudi na ozemlju bivše Avstrije. Govornik je na podlagi zadevnega zakona nazorno naslikal težnjo nove države, da ohrani kmečki stan odporen in čvrst za veliko nalogo, ki mu pritiče v okvirju narodne družine. Poudaril je, da so

bojišča, nato pa so odpovali dalje proti Benetkam. Med njimi so bile tudi slovenske skupine.

Anton Manfreda iz Tolmina, star 23 let, se je pri padcu s kolesa hudo poškodoval. Dobil je pretrse možganov in bo le težko okreval.

Občino Grahovo je osebno pregledal goriški prefekt. Našel je vse v redu. Samo nekaj nujnih nasvetov je dal občinski upravi.

84.000 lir pribhrankov so poslali iz Abesinije delavci, ki so domačini iz Julijske krajine. Skupno letos poslana vsota pribhrankov delavcev iz Julijske krajine, ki so zaposleni v italijanski Afriki, znaša 4.360.000 lir.

Tržaška policija je v tramvaju, kjer so v pisanosti razgrajali in se zoperstavliali oblastem, aretirala in zaprla Giacoma Cataruzza, Umberta Paulinija, Rosino Roncello in Teodolindo Fabris, ki so se v majajočem stanju vračali od izleta. Obsojeni so bili na zaporne in denarne kazni.

Silvester Oblak, star 19 let, in Mario Luin, star 28 let, oba Tržačana, sta bila zaradi tatvin in drugih lopovščin obsojena na po 4 leta roblje in veak še na 2800 lir globe. Mlada tolovaja imata na vesti že dolgo vrsto zlih dejanj.

Dne 24. maja bodo na Sveti gori slovesno odkrili spomenik padlim vojakom. Slovesnosti bo prisostvoval knez di Pistoja v spremstvu ministra za propagando Alfierija.

Hrbtenico je zlomilo Hektorju Veketu, ko je bil pri delu. V bolnišnici nimajo mnogo upanja.

V pisanosti je nesrečno padel in si zlomil štiri rebra Franc Cekin, doma iz Gorice.

Goriški »Dopolavoro« napravi izlet v Zader. Tudi od drugod bodo prišli izletniki te organizacije. V Zadru bo veliko zbiranje Dopolavora, ki bo trajalo dva dni. V ta namen sta že najeti ladji »Neptun« in »Conte Verde«. Stroški so malenkostni.

Koroške novice

Poročil se je v Bruci zdravnik dr. Rajko Erlach z domačino gđ. Marico Koman, p. d. Kompanjevo. Mladi par je nato pohitel še na Brezje k Materi božji, da si še od nje izprosi družinski blagoslov. Novoporočencema naše čestitke!

Pomanjkanje živinske krme. Po nekaterih krajih silno primanjkuje živinske krme. Mnogi govedojarji so prisiljeni, da gonijo svojo živino že na pašo. Drugi pa hodijo v gozd po veje mladih smrek, da z njimi krmijo živino.

Nesreča. Na Selju pri Škočjanu je Markova mati tako nesrečno padla z drvarnice na tla, da si je zlomila obe nogi in se hudo poškodovala tudi na glavi. Prepeljali so jo v celovško bolnišnico, kjer jo zdravijo.

Okoli Klopinskega jezera je postalo živahno. Delavci imajo mnogo posla pri gradnji novih vil in pri popravilju starih. Največje poslopje mislijo postaviti v Spodnjem Podgradu, kjer nameravajo stari Martinov penzion preurediti v najlepši hotel v vsej okolici. Pravijo, da bodo veljala samo popravila nad eno milijardo. Iz Nemčije že prihajajo letoviščarji na ogledovanje jezera in si naročajo tudi že sobe. Okoli jezera pa bodo še do sezone zgradili lepo cesto.

Iz Kotmari vasi poročajo »Koroški Slovenec«, da je bil odstavljen župan in ves občinski odbor. Sloevenci upajo in želijo, da bi pri imenovanju novega občinskega odbora tudi oni dobili svojega zastopnika. Cesto v Kotmari vasi že nekaj tednov popravljajo. Pri popravilju je zaposlenih okrog sto večinoma domačih in okoliških delavcev.

1200 revnih koroških otrok se je vrnilo po enomesečnem bivanju v severno-zapadni Nemčiji v Celovec. Prišli so v uniformah in bogato obdarjeni. Naslednji transport koroških otrok se je odpeljal 11. maja v severno Nemčijo.

Prijet tihotapec. Pliberski orožniki so prijeli tihotapca z ukradeno živino in drugo sumljivo robo Maksa Korena iz Prevalj. Pri sebi je imel denarnico s 1309 RM gotovine.

V Celovcu so pokopali stolnega prošta opata dr. Janeza Quitta.

V St. Vid v Podjuni so ob veliki udeležbi domačinov in drugih odličnih osebnosti pokopali Karola Oraša, p. d. Jana. Pogrebni sprevod so spremljali trije duhovniki. Pokojni je bil vzoren krščanski mož, ki je veliko daroval za cerkev. Vzgojil je dobro in preskrbel devet otrok, med njimi sina župnika. Njegovo posestvo in lični hišici kažejo na praktičnega in skrbnega gospodarja. Naj v miru počival!

množe misli zakona o dednih kmetijah med našim ljudstvom, ki še zna ceniti delo in zemljo, v življenju že izvedene in bo torej novi zakon v marsikem velika dobrota. — (S podrobnostmi zakona o dednih kmetijah se bomo bavili v naslednjih številkah. Op. ur.)

Občni zbor brnškega prosvetnega društva je zaključila ubrana fantovska pesem. Iz nje, kakor iz vsega poteka, je zvenela neupogljiva volja, da hočemo koroški Slovenci dati zvestobo veliki novi državi, a v nič manjši meri ohraniti in čuvati zvestobo slovenskemu narodu. Tako je pomen občnega zbora krajevne kulturne organizacije zrastle preko običajnega okvira in mu zato tudi v listu odkazujemo primerno mesto in pažnjo. (»Koroški Slovenec«.)

Nova odkritja pri Privredni zadrugi

Sieparski koncern, ki je deloval po vsej državi

Maribor, 15. maja.

Slika poslovanja Rožetove »Privredne zadruge« postaja vedno bolj jasna. Preiskavo vrši že vedno pristav mariborske policije g. Kukovič, ki je zbral že silo zanimive podatke o poslovanju »ravateljca« Rožeta. Državno tožilstvo je odredilo tudi aretacijo dveh članov vodstva »Privredne zadruge«, Leskoška in Gregora. Dočim Leskoška še niso mogli aretirati, ker se neke skriva, je bil trgovski potnik Jakob Gregorec v Ptujju prijeto ter ga imajo že v Mariboru. Na policiji so ga zaslišali, toda mož, ki je delal z Rožetom že celih 8 let ter je bil agent za vse šest njegovih združ, ima čudovito kratek spomin. Kar nobene stvari se ne spominja, nič ne ve, kako se je poslovalo, edino to priznanje so lahko dobili od njega, da je Rože naročil agentom, naj zavarujejo tudi ljudi, ki niso svoji članov, dasi je bilo to protivno pravilom zadruge. Kadar pa je prišel čas izplačila posmrtnine, pa je Rože pokazal na paragraf pravil, po katerem se posmrtnine za nesvojce ne izplačujejo in ni plačal niti dinarja.

Razmnoževalni stroj za 29.000 din!

Na kak način je Rože »Sfriziral« bilanco svoje zadruge, kaže najbolj nazorno primer z razmnoževalnim strojem. Ta stroj je kupila zadruga za 2000 din, Rože pa ga je stavil potem v bilanco z vrednostjo 29.000 din! Na ta način je pomnožil vrednost vsega inventarja ter ga je prikazal v bilanci kot ogromno premoženje.

Na zanimiv način razkrivajo v svojih dopisih tudi člani zadruge, kako jih je »Privredna zadruga« spravila ob težke tisočake. Posebno značilen je dopis nekega železničarja iz Radeč, ki je imel zavarovana pri zadrugi dva svoja stara sorodnika, ki sta lani umrli ter bi moral dobiti za oba

20.000 din, dobil pa je le 1400 din.

Mož je zavaroval oba sorodnika že pred leti pri »Vzajemni pomoči« v Ljubljani. Ko je ta propadla, so ga pa zvalili k mariborski Rožetovi »Napped-

nostic. Po razpustu »Nappednostic« so ga zvalili spet k »Slogic«, od le k »Zdravstveni privredni zadrugi« in nazadnje še k »Privredni zadrugi«. Za vsakega zavarovanca je plačeval mož na mesec po 100 din, tako da je v teh letih, ko je imel oba zavarovana, vplačal za vsakega že skoraj po 15.000 din. Ko pa sta oba sorodnika lansko jesen umrli, se je obrnil na »Privredno zadrugo« za izplačilo posmrtnine, dobil pa je izplačanega vsega skupaj samo 1400 din!

Rože se je učil pri belgrajskem sleparju.

Zanimiv dopis je prejela mariborska policija včeraj tudi z Dunaja. Neki belgrajški časnikar ji sporoča, da je čital o Rožetovih sleparijah v časopisu, pa se je spomnil pri tem na veliko afero, ki so jo imeli pred časom v Belgradu z nekim Češnjarevičem. Ta se nahaja sedaj v ječi, v katero je bil obsojen zaradi sličnih sleparij kakor Rože. Ustanovil je v Belgradu kakih 10 zavarovalnih združ ter jih je združil v svojo posebno združno zvezo. Češnjarevič je bil predsednik te zveze, ki se je nazivala »Savez zdravstvenih in privrednih združ za uzajamno pomaganje«. Kakor pa je znano, je tudi Rože vlačil svoje mariborske zadruge v tem belgrajskem savezu ter je nekaj časa imel v Mariboru tudi podružnico ene od belgrajških »Zadrž za zdravstveno in privredno uzajamno pomaganje«. Sedaj je pojasnjeno, da je Rože delal skupaj s Češnjarevičem in najbrž tudi po njegovih receptih. Časnikar tudi piše, da mu je znano, da je Češnjarevič potoval v Maribor ter se sestajal z Rožetom. Iz vsega tega se vidi, da je obstajal

pravcati koncern sleparjev za vso državo.

ki so imeli svoji sedež v Belgradu, Rože pa je vodil njihove ekspoziture v Sloveniji. Prav verjetno je, da so imeli svoje ljudi tudi v drugih pokrajinah; vsaj iz nameravane preselitve Rožeta in njegove zadruge v Zagreb bi se dalo tako sklepati.

FOTOAMATER

Osvetlitev

3. Barvna osvetlitev

Če izločimo snemanje črnbelih predlog, imamo v fotografiji vedno opraviti s prevodom pestrih barv našega okolja v monokromno fotografsko skalo. Le v barvni fotografiji upodabljam s posebnim tvorivom in posebnimi postopki naravo tudi v vseh njenih barvnih odtenkih. Pri snemanju moramo poskrbeti torej ne samo za pravilen prevod svetlostne skale objekta, temveč tudi za pravilen prevod njegovih barv po njihovi svetlosti ali pa po njihovi pravi barvni vrednosti, kakor zahteva to v posameznih primerih značaj slike, ki jo hočemo ustvariti. Pred vsakim posnetkom si moramo biti namreč na jasnem, v kakšni medsebojni kontrast bomo prevedli barve objekta, da bo učinkovala slika naravno, še prav posebno pa v primeru, če nameravamo dati sliki svojevreden poudarek v kompoziciji temnih in svetlih ploskev ali linij ter zaradi tega namenoma prevod barv popačiti v pravcu, ki je koristen estetičnemu izgledu slike.

Pred dolgimi leti so snemali fotografi na barvno neobčutljive emulzije, ki so bile za rdeče, oranžne in rumene svetlobne žarke skoraj popolnoma nedovzetne. Pozneje so ustvarili barvno občutljive emulzije, ki so bile občutljive tudi za zelene in rumene svetlobne žarke, in še kasneje emulzije z občutljivostjo tudi za rdeče žarke. Toda še vedno so ostale vse emulzije najbolj dovzetne za modre, violetole in ultravioletole žarke ter moramo tudi danes ustvarjati ravnotežje in izenačenje v učinkovanju samo s primernimi filtri. Z njimi izločamo impulze nezaželjenih svetlobnih žarkov, zlasti modrih, violetnih in ultravioletole. Največ so to rumenice različnih gostot, ki jih uporabljamo zlasti pri navadnem ortokromatskem in običajno tudi pri pankromatskem tvorivu, dočim imamo za snemanje v posebnih svetlobnih okoliščinah in v

zvezi s pankromatskim tvorivom tudi zelena, modrozeleno, modra, rdeča in oranžna sita.

Ker zadržimo s filtri večjo ali manjšo količino svetlobnih žarkov, zlasti najbolj aktivne modre in violetole žarke, je naravno, da moramo odklonjeni del svetlobne energije nadomestiti s podaljšanjem osvetlitve. To podaljšanje mora biti tem izdatnejše, čim gostejši filter in čim manj barvno občutljivo emulzijo imamo v kameri. Čim večja je barvna občutljivost tvoriva in čim bolj je uravnotežena, šibkejšje izenačenje je potrebno, kajti tudi ostanek svetlobnih žarkov, ki ga prepušča filter, zadostuje pri takšnem tvorivu, da ustvari v emulziji dovolj osvetljeno latentno sliko.

Čim uporabljamo torej pri snemanju filter, moramo osvetlilno podaljšati ter računati s tako imenovanim podaljševalnim faktorjem, ki določa, za koliko mora biti osvetlitev pri uporabi filtra daljša kakor pri snemanju brez filtra. Za ta faktor zve amater običajno takrat, ko kupi rumenico in ga poušlje, da je to enkratni, dvakratni ali trikratni filter, ali pa iz navodil tovarne, ki so priložena negativnemu tvorivu ter navajajo, za koliko je treba podaljšati osvetlitev pri uporabi takšnega in takšnega filtra. Če niso navedeni ti faktorji za določeno tvorivo, so takšne navedbe brez vsake vrednosti in fotografu bolj v škodo kakor v korist. Pa tudi pri takšnih navedbah imamo večkrat opravka z zlorabami: da hoče namreč industrija z nizkim podaljševalnim faktorjem poudariti visoko barvno občutljivost tvoriva, ki je dejansko nima. Imamo namreč tudi tvoriva, ki niso baš vzorno barvno občutljiva, dočim imajo visoko splošno občutljivost, ki pa sloni v glavnem in največ na občutljivosti za modre in violetole žarke. Če izločimo s filtrom vpliv teh žarkov in podaljšamo osvetlitev po faktorju, ki je samo namišljen — boljje rečeno potvoren — doživimo razočaranje: slika je premalo osvetljena. Čim manj je namreč tvorivo občutljivo za barve, ki jih filter prepušča, tem bolj je z upo-

rabo filtra znižana njegova splošna občutljivost in tem dalj moramo osvetliti.

Podaljševalni faktor predstavlja vedno le približno vrednost, za katero moramo osvetlilno podaljšati. Kakor smo ugotovili, je odvisna ta vrednost predvsem od višine barvne občutljivosti in uravnovesjenosti v barvni občutljivosti tvoriva. Zaradi tega je najbolj priporočljivo, da ugotovimo podaljševalni faktor sami s preizkusom na tvorivu, ki ga največ uporabljamo. Tako dobimo približno vrednost za določen filter, ki je pa podvržena še nadaljnjim izpremembam. Če vzamemo gostejši filter, je samo ob sebi umevno, da je njegov učinek še močnejši in da moramo zaradi tega osvetlilno podaljšati za toliko, za kolikor je gostejši od filtra, ki smo ga preizkusili. Prav tako je važna barva svetlobe, pri kateri snemamo. Zlasti velika je razlika med belo dnevno in umetno svetlobo. Dočim vsebuje bela dnevna svetloba približno enako količino modrih, zelenih in rdečih svetlobnih žarkov, prevladujejo v umetni svetlobi zeleni in rdeči svetlobni žarki. Vrednost faktorja je torej pri uporabi istega filtra in istega tvoriva povsem druga, če snemamo pri dnevni svetlobi, kakor če snemamo pri umetni svetlobi. Lahko pa je tudi čez dan zelo različna. Če je pokrito nebo z belimi oblaki, če je temnomodro ali pa če prevladuje pri nizko stoječem soncu rumenkasta svetloba, se tudi vrednost podaljševalnega faktorja izpreminja ter je tem večja, čim bolj modrikasta je svetloba, in tem manjša, čim več rumenih žarkov v svetlobi prevladuje.

Tega ne registrira seveda noben svetlometer ter mora presoditi in pretehtati vse faktorje, ki smo jih na kratko omenili, fotograf sam na mestu pri snemanju za vsak primer posebej. Važno je, kakšne barve ima pred seboj, za katere barve in v kakšni meri je občutljivo tvorivo, ki ga ima v kameri, ali namerava prevesti barvo pravilno ali poudariti nekatere v korist značaja slike, kakšna je svetloba, kakšen filter bo uporabil in za koliko mora z ozirom na vse te okoliščine osvetlilno podaljšati. Napaka v osvetlitvi — občutna navzgor in zlasti navzdol — ima za posledico grobo popačenje prevoda barv v monokromno fotografsko skalo.

Novi barvni film 15/10° DIN

To je novost, ki bo razveselila ljubitelje barvne fotografije. Lanski trislojni barvni filmi so imeli namreč občutljivost samo 7/10° DIN, toda že to je bila občutljivost, ki je dovoljevala razmeroma zelo kratke trenutne posnetke — v ugodnih svetlobnih okoliščinah celo do 1/100 sek. Sedaj so jim zvalili splošno občutljivost na 15/10° DIN in s tem razširili njihovo uporabnostno območje tudi na takšna področja snemanja, ki so bila do sedaj zaradi razmeroma nizke občutljivosti nedostopna. Poleg tega filma je prišel v promet tudi barvni film za snemanje pri umetni svetlobi, ki je pri večini običajnih električnih svetil uporaben brez posebnega filtra. Občutljivost tega filma je tolikšna, da dovoljuje posnetke pri 500 vatni nitratofski, postavljeni od objekta v razdalji enega metra, in pri zaslonki 1:3,5 osvetlilve 1/100 sek. Pri uporabi umetnih svetil, ki vsebujejo mnogo modrih svetlobnih žarkov, je potreben šibek filter.

Nov razvijalec

Za amaterje, ki radi eksperimentirajo, prinašamo nov predpis za razvijalec, ki razvija baje zelo čisto, z dobro gradacijo in zelo dobrim zrnom. Imenuje se »Piramide« ter je ameriškega izvora.

Voda	500 ccm
kalijev metabisulfid	2,5 g
amidol	0,5 g
piragolol	1,5 g
glicin	0,5 g
natrijev trifosfat	3,5 g

Kemikalije je raztopiti v naslednjem redu: kalijev metabisulfid, amidol, piragolol, glicin. Po raztopitvi je dodati natrijev trifosfat ter mešati toliko časa, dokler se mlečno kalna tekočina ne učisti. Čas razvijanja je približno 20 minut pri 18°C.

Naša društva

Fotoklub Ljubljana. Program za tekoči teden: V torek predavanje, v petek kritika slik.

Nedeljski sport

Tekme za državno prvenstvo

Telgrad, 15. maja. b. Današnje kolo državnega prvenstva je bilo zelo zanimivo. Vse igre so se končale z razmeroma malimi rezultati, izjemno igre med Ljubljano in Gradjanskim, ki se je končala s 5:1. Zanimivo je, da sta se dve igri končali z neodločenim izidom 1:1, dve pa z zmago 1:0. Edino Ljubljana je dopustila, da jo Gradjanski premaga s 5:1. Malo senzacijo predstavlja neodločni izid tekme med BSK in sarajevsko Slavijo v Belgradu, v kateri je BSK izgubil dragoceno točko, ki ga lahko stane prvenstvo v primeru, da igra zadnjo tekmo v Ljubljani neodločeno ter da istočasno Hašk konča tekmo z Jedinstvom neodločeno v Zagrebu, ali pa če Gradjanski v zadnji tekmi dobi še dve točki, BSK bo moral torej v zadnji tekmi proti Ljubljani napeti vse sile in zmagati, ako želi ponovno zavzeti državno prvenstvo. Situacija na vrhu tabele je ostala še vedno nejasna, ker imata tako BSK in Hašk kot tudi Gradjanski možnost, da zase-

dejo prvo mesto. Končna odločitev bo torej padla šele v zadnjem kolu. Položaj Ljubljane se je danes kljub visoki izgubi malo popravil, ker je igra v Belgradu med Concordio in Jedinstvom končala z zmago Jedinstva. Jedinstvo se je, kakor vse kaže, končno rešilo izpada iz lige, medtem ko usoda Ljubljane zavisi največ od tekem v Sarajevu med Concordio in Slavijo. Z ozirom na igro, ki jo je danes pokazala Slavija v Belgradu proti BSK, lahko upamo, da bo Concordia tekmo izgubila in tako rešila Ljubljano izpada iz lige.

Rezultati današnjih tekem so naslednji: BSK : Slavija 1:1 (1:1). — Jedinstvo : Concordia 1:0 (1:0). — Gradjanski : Ljubljana 5:1 (3:0). — Hašk : Jugoslavija 1:1 (1:0). — Bašk : Hajduk 1:0 (1:0).

Tabela se glasi: BSK 25 točk, Hašk 24, Gradjanski 23, Bask 18, Hajduk 17, Slavija 16, Jugoslavija 15, Jedinstvo 12, Ljubljana 10 (22:40), Concordia 10 (22:49).

Gradjanski : Ljubljana 5 : 1 (3 : 0)

Zagreb, 15. maja. b. Danes se je ob prekrasnem vremenu odigrala na igrišču Gradjanskem v Zagrebu tekma med zagrebškim klubom Gradjanskim in SK Ljubljana. Za tekmo je vladalo veliko zanimanje in se je zbralo na igrišču nad 4000 igralcev. Igra se je pričela v živahnem tempu in so bili tako igralci Ljubljane kakor tudi Gradjanskega prvotno izredno dobro razpoloženi in razigrani. Naskoki na žogo so bili nagli in odločni. V 2. minuti je Erber že ogrozil Glaserja. Prvi napad Gradjanskega je že dosegel enajstmetrovko, ker je Jerman podrl Wölfla v precej ugodni situaciji. Udarec je izvedel Kokotovič, ki pa se je vračunal. Hotel je prevariti Pogačnika z udarcem v kot, pa je streljal mimo prečke. Ljubljana je pričela počasi popuščati. Cimermančič je odšel z mesta desnega krilca na levo zvezo, vendar pa se tudi tam ni posebno obnesel. Bil je miren, vendar pa dobro delil žogo Wölflu. Napad Gradjanskega v postavi Smelčič, Antolkovič, Wölfl, Cimermančič, Pleše ima doslej zelo slabe in bojazljive igralce na krilu. Trio še ni uglašen. Niti krilska vrsta Kovačič, Jazbinšek in Kokotovič ni posebno zadovoljiva. V 16. minuti je iz kombinacije Wölfl-Smelčič dobil žogo Cimermančič, ki je bil prost ter je dosegel prvi gol za Gradjanskega: 1:0. Malo nato se je Wölfl spopadel z obrambo zelenih in so ga nesli z igrišča. Po par minutah pa se je vrnil okrepan in sodeloval pri drugem голу. Žogo mu je nareč pošal Antolkovič, Wölfl pa jo je podaljšal v gol. V 25. minuti je Antolkovič zastrelil lepo šanso. V 27. minuti je Wölfl izvrstno postrežen od Cimermančiča, iz težkega položaja nenadno streljal na gol tik ob prečki 3:0. V 28. minuti so vsi pričakovali še drugo enajstmetrovko za Gradjanskega, ker so ostri igralci Ljubljane

podrl Antolkoviča v kazenskem prostoru. Medtem je sodnik popolnoma pravilno uvidel, da se je Antolkovič tudi sam rad fizično spoprijel, ter je žogo vrغل v zrak. V 32. minuti je Pogačnik rešil svoja vrata z nevarnim padcem med Plešetove noge. Gradjanski je bil nato v veliki premoči. V 38. minuti je nastala pred vrati Gradjanskega precejšnja gneča, ki pa jo ni nihče izkoristil. Lah je bil prost, Erber pa se je preveč zanesel na svoj drugače dober strel. Takoj nato je Wölfl dobil veliko priznanje za krasni udarec, ki ga je Pogačnik poslal v kot.

V drugem polčasu je bil Gradjanski v še večji premoči, vendar pa ni več tako igral, kakor v prvem polčasu. Antolkovič je pričel igrati zelo oprezno, kar je škodovalo napadu. Cimermančič prav tako ni bil več tako koristen kakor v prvem polčasu igre. V 14. minuti so zeleni branitelji spet podcenjevali Cimermančiča ter ga pustili samega, da si je namestil žogo na nogo in dosegel 4:0 za Gradjanski. Neko minuto nato se je Lah prebil ekoozi obrambo in ostro streljal na gol, vendar pa se je Glaser odlično branil. Potem je Wölfl izvedel nevaren napad ter je v 18. minuti v lepi kombinaciji padel peti gol v kotu, kjer ga Pogačnik kljub odličnemu skoku ni mogel več braniti. Zagrebčani so počasi popuščali, zavdajoč se zmage, tako da ni izgledalo, da so zmagovalci s 5:0. Nato so Ljubljanci izvršili nevaren napad ter je Cankar dosegel prvi in edini gol za Ljubljano. Sledilo je še več izmeničnih napadov, ki pa niso spremenili končnega izida. Lah je bil zelo dober, Erber na levem krilu najboljši. On je bil tudi najbolj nevaren strelec. Pupo na srednjem krilu je bil na višini samo v začetku. V obrambi se je čutilo pomanjkanje Hassla, ki bi sigurno preprečil Cimermančičeve gole. Sodil je Belgrajčan Živkovič dobro.

BSK : Slavija 1 : 1

Belgrad, 15. maja. m. Pred 3000 gledalci se je odigrala prvenstvena izredno zanimiva tekma, ki je potekala od začetka do kraja zelo burno. Slavija je nastopila z dvema rezervama, BSK pa kompleten. Že prvi začetki so pokazali, da bo igra zelo napeta. V začetku je bil BSK malo boljši, toda že po desetminutni igri je postala igra povsem enakovredna. V drugem polčasu je bil BSK v premoči, pred koncem pa je Slavija energično pritisnila. V današnji igri je Slavija dokazala, da je izvrstno moštvo. Glavna njena odlika je neverjetna požrtvovalnost, silen start in nesebičnost igralcev. Pokazali so lepo skupno igro, polno fines in dokazali, da so moštvo, ki ima lepo bodočnost. Najboljši mož v Slaviji je Rajević, v napadu poleg levega krila Matekala. Pa tudi ostali so bili izredno dobri. Pri BSK danes ni šlo več tako kot bi moralo iti. Ob branilca Radovanovič in Ljuba eta večkrat delala napake. Kuhar je bil vedno na svojem mestu in je ubranil štiri zelo težke strele. V krilni vrsti je bil najboljši Lechner, ki je bil obenem najboljši mož na terenu sploh. V napadu je bilo dobro le levo krilo Podkraški, medtem ko je napadalniki trio dal zelo slabo igro. Prvi gol je zabil BSK v 35. minuti prvega polčasa po Vujadinoviču po precej dramatičnih scenah pred golom Slavije. Izenačil je Matekala v 36. minuti drugega polčasa s krasnim voljejem. Rezultat je zaslužen, čeprav je imela Slavija več šans kot BSK, da konča igro z zmago.

Jedinstvo : Concordia 1 : 0 (1 : 0). Istočasno se je odigrala na igrišču Jedinstva pred 1500 gledalci pod vodstvom madžarskega sodnika Gombosa druga prvenstvena tekma, od katere je odvisna usoda Ljubljane. Igra je bila od začetka do konca zelo ostra in trenutno tudi zelo surova. Zlasti je igralo Jedinstvo zelo surovo, tako da je imel sodnik zelo težko nalogo. Zmaga je zaslužen pripadla Jedinstvu po голу, ki ga je zabil v 14. minuti prvega polčasa vodja napada mladi Arandjelović. Sodnik je igro vodil izvrstno.

Bask : Hajduk 1 : 0

Split, 15. maja. m. Bask : Hajduk 1 : 0 (1 : 0). Bask je v današnji tekmi nepričakovano premagal mojstre z morja. Zmaga Baska ni nihče pričakoval in zaradi tega predstavlja pravo presenečenje. Edini gol za Bask je dal Tomašević.

SK Reka : SK Zet (Zagreb) 3 : 3

Ljubljana, 15. maja.

Ti salamenski Vičani! Kdo bi si bil mislil, kaj? Tako skromni so bili v svoji reklami, da so označevali ZET za slabši kot je Viktorija. V resnici je na prvenstveni tabeli Zagrebške nogometne podzveze ZET na tretjem mestu, za varaždinsko Slavijo in za Zelezničarjem. SK Viktorija, ki je pred tedni namahala Reko krepko in nepričljivo v 5:1, je šele za ZET-om. Rečani so »tigrji«; slabši nasprotnik jih naklobuštra kakor za šalo; z močnejšim pa remizirajo, pa bi bili prav za prav zaslužili zmago!

Vreme je bilo danes tako lepo (prav za prav nse je že vse zadnje tri dni tega tedna dobro grelo pomladansko sonce), da Ljubljancem ni strpelo doma. Nekateri so jo mahali na gore, drugi so obiskali bližnje gričke, doline in — gostilne, tretji so jo udarili na Grad, kjer je bilo tradicionalno jurjevanje. Nekaj petičnejših in radovednejših pa se je s »hlaponom«; premaknilo v Zagreb, da bi si ogledali »najbolj študentovski nogometni team v državi«. Kateri nogometni klub je to, veste vprašali? Naš skromni ličar »SK Ljubljana«! V današnji tekmi SK Ljubljane proti Gradjanskemu je

namreč nastopilo v enajstotri SK Ljubljane deset igralcev-študentov (samo Pupo v tej enajstotri ni študent, je pa po izobrazbi in inteligenci svojim tovarišem povsem kongenialen). Pa povejte, kateri klub na daleč in na široko ima tako sestavljeno moštvo! Dober trener bo iz tega inteligentnega in razumnega materiala brez dvoma napravil do jeseni odlično nogometno moštvo, ki bo znalo zmagoovati. Tako so si torej porazdelili Ljubljanci današnji dan. Zato se je na Reki, kjer je bilo napovedano prijateljsko srečanje med Rečani in zagrebškim ZET-om, zbralo le okrog 150 najbolj navdušenih prijateljev simpatičnega viškega kluba.

Rečani bi zaslužili danes na enak način zmago. Igrali so v vsakem pogledu prav dobro. Slabih mest nikoli ni bilo. Prav prijetno pa je presenetil mali, kakor hrček okretni Primožič. Zagrebčani so imeli najboljše moč v levem branilcu Fijanju. Hrubec, bivši igralec zagrebškega Haška, pa se danes ni prav nič posebno obnesel.

Prve napade je z izredno vehemenco izvedla Reka. Toda ZET je kmalu vrnil in že v 4. minuti je na Hrubčev pas lepo otvoril serijo golov spretni Barberič, ki je z ostrim strelom zabil 1:0 za goste. Ali zagrebško veselje ni imelo dobrega teka. Takoj po tem голу je Reka živo pritisnila in že v 6. minuti je prišel Aljančič v zaželeni položaj, ki ga je v gneči z izredno ostrim strelom pod prečko neutogoma izkoristil. Veselje in pleskanje se še dobro ni pogoilo, ko se je spet splašil Legat in že je bila druga reška terna v mreži; Reka je vodila z 2:1. V 14. minuti je Strašek napravil grad kikser in Avgustin (»o du lieber Augustin, vodstvo ist him«) je prisbeho sunil v mrežo neubranljivo izenačenje — 2:2. Rečani pa se niso dali vreči iz ravnovesja. Dejali so: če ste vi taki, bomo pa še mi postali drugačiji! Pet minut so se počestno napenjali, šesta pa jih je nagradila za trud in dobro voljo. V 20. minuti je namreč Slanina Zetovcem zabil tretji gol. Vičani so šli o polčasu z lepim vodstvom na odhidi. Drugi polčas je igra precej izgubila na zanimivosti. Ne gostje, ne domači se niso bog več kako pretegnili. V 18. minuti je končno prišlo izenačenje. Polomija in Pavlekovič je izenačil na 3:3; s tem je bil postavljen rezultat, ki se do konca ni več spremenil. Nesrečni Slanina je s »kurjim šusom«, s katerim je sijajno zastreljal enajstmetrovko, pripravil Rečane ob zmago. Sodil je prav dobro in objektivno g. Maccorati. Po tekmi so Vičani s pleskanjem nagradili svoje igralce za lepo igro.

SK Reka je začela prav. Taka srečanja so za napredek moštva izrednega pomena. Če bo s temi gostovanji nadaljevala še vse pomlad in poletje, bo do jeseni pridobila toliko, da se ji ne bo treba kakor Pepelki skrivati na spodnjih klinih podzvezne prvenstvene lestvice. Treba bo le še toliko zmigati ljubljanskemu občinstvu, da bo te tekme hodilo gledati!

Mariborski sport

I. SSK Maribor : ŽSK Hermes 4 : 3 (2 : 2)

Maribor, 15. maja.

Ob prekrasnem vremenu je bila danes prirejena tekma med omenjenima nasprotnikoma. Obe moštvi sta igrali pod običajno formo. Pametnih akcij je bilo malo. Večinoma so igralci odbijali žogo pod oblake. Maribor je spet padel v staro napako, ker je izsiljeval igro notranjega tria, ki pa je bil danes zelo slab. Najboljši mož v napadu je bil Miloš, na krilu pa je bil zelo malo zaposlen; kadar pa je prišel do žoge, je pred Hermesovim golom stalno ustvarjal nevarnosti. Miloš je tudi sam zabil dva gola. Halfi niso funkcionirali, obramba pa je bila negotova. Vratar je naravnost plaval. Tudi pri Hermesu ni bilo nič boljše. Včasih se je

sicer videlo, da znajo fantje tudi drugače igrati, toda bili so to le redki trenotki. Najsolidnejša je bila stara obramba Živček in Gustl. Neodločen rezultat prvega polčasa je popolnoma odgovarjal poteku igre. V drugem polčasu je zmagovalci gol za Maribor zabil Kurt Maribor si je tako pridobil dve važni točki, ki bosta najbrž odločili pri končnem stanju prvenstva. Čudno je bilo, da je Maribor igral na igrišču Rapida, česar se je moštvo Maribora že odvadilo. Sodil je g. Hobacher iz Celja precej povprečno.

Prav dober sport je podala tudi prvenstvena predtekma juniorskih moštev ISSK Maribora : SK Rapida 2:2 (0:1).

★

Celje : Čakovečki SK 0 : 1. Čakovečki je nezasluzno zmagal, ker je bilo Celje v premoči.

Hrastnik : Laško 5 : 2.

Zalec : Jugoslavija 1 : 5 (0 : 3).

Lahkoatletski miting v Celju

Celje, 15. maja.

Danes se je vršil v prireditvi SK Celje na Glaziji lepo uspeli miting, na katerem se je startalo rekordno število atletov od »Jugoslavije«, »Olimpa«, »Primorja«, »Maratona« iz Maribora ter »Celja«.

Doseženi so bili naslednji, za začetek sezone prav lepi rezultati:

60 m juniorji A: 1) Vimpi (J) 8.2, 2) Silvo (J). — **100 m juniorji B:** 1) Dokler (C) 13, 2) Hanzi (J) 13.2; 3) Taček (J). — **100 m juniorji C:** 1) Jakec (C) 12.4; 2) Milenko (J) 13; 3) Branko (C). — **100 m seniorji:** 1) Pletersk (Pr) 11.9; 2) Urbančič (Pr) 12; 3) Marko (J). — **3000 m seniorji:** 1) Steiner (C) 9.51; 2) Rožman (C) 10.28; 3) Dobnikar (Mr M) 10.42. Goršek izven 9.45. — **300 m juniorji B:** 1) Dokler 43.5 (C); 2) Hanzi (J) 43.8; 3) Marjan (C) 45.8. — **300 m juniorji C:** 1) Jakec (C) 40.09; 2) Janez (J) 41.9; 3) Branko (C) 43.3. — **400 m seniorji:** 1) Urbančič (Pr) 53.9; 2) Horjak (C) 55.9; 3) Tkalič (Olimp) 61. — **Skok v daljavo, juniorji B:** 1) Marjan (C) 5.03; 2) Stojc (C) 4.80; 3) Dokler (C) 4.79. — **Skok v daljavo, juniorji C:** 1) Nilko (C) 5.50; 2) Grajc (J) 5.40; 3) Jakec (C) 5.37. — **Skok v daljavo, seniorji:** 1) Pletersk (Pr) 6.02; 2) Staube (C) 5.46; 3) Rafko (J) 4.95. — **Met diska, seniorji:** 1) Staube (C) 34.40; 2) Osetič (J) 33.33; 3) Urbančič (Pr) 32. — **Met kopja, juniorji B:** 1) Stojc (C) 33.69; 2) Dokler (C) 33.60; 3) Bertl (C) 27.14. — **Met kopja, juniorji C:** 1) Nilko (C) 37.87; 2) Katič (C) 34.75; 3) Jovič (J) 34.08. — **Trisкок, seniorji:** 1) Martini (Pr) 12.80; 2) Pletersk (Pr) 12.61; 3) Staube (C) 11.89. — **Met krogla, jun. B:** 1) Zdenko (C) 13.14; 2) Dokler (C) 12.47; 3) Stojc (J) 11.75. — **Met krogla, juniorji C:** 1) Nilko (C) 13.26; 2) Jovič (J) 13.15; 3) Jakec (C) 12.63. — **1000 m juniorji B:** 1) Lednik (O) 3.12.6; izven: Šošter (J) 2.54; Božič (J) 3.18.2. — **1000 m juniorji C:** 1) Končan (J) 2.58.5; 2) Milenko (J) 3.00; 3) Zdenko (J). — **Skok v višino, juniorji B:** 1) Stojc (C) 1.51; 2) Zdenko (C) 1.51; 3) Marjan (C) 1.51. — **Skok v višino, juniorji C:** 1) Nilko (C) 1.58; 2) Katič (C) 1.51; 3) Jakec (C) 1.51. — **Skok v višino, seniorji:** 1) Martini (Pr) 1.78; 2) Staube (C) 1.58; 3) Tkalič (O) 1.56.

Anglija : Nemčija

Berlin, 15. maja. AA. Nogometna tekma med reprezentancama Anglije in Nemčije, ki je bila večerj v Berlinu, se je končala z izidom 6:3 za Anglijo. Izid prvega polčasa je bil 4:1 za Anglijo. Tekmi je prisostvovalo nad 100.000 ljudi, med nimi tudi propagandni minister Göbbels in državni tajnik Hesse.

Občni zbor Sokola kraljevine Jugoslavije

Belgrad, 15. maja. m. V Belgradu je imel danes občni zbor Sokol kraljevine Jugoslavije. Vodil ga je prvi namestnik starešina Gangl, ki je imel tudi daljši govor, v katerem se je najprej oddolžil spomenu tragično umrlega kralja Aleksandra, nato pa je pozdrvil mladega kralja Petra II. V nadaljnjih izvajanjih je razvijal smernice in delo sokolske organizacije ter pošiljal pozdrave in priznanja českoslovaškim Sokolom. Po pozdravu zastopnikov českoslovaškega Sokola, ruskih emigrantskih Sokolov in bolgarskih Junakov sta bili poslani pozdravni brojavki kralju Petru in knezu namestniku Pavlu. Poročila o stanju in delovanju organizacije se niso brala, ker so tiskana in se je o njih razpravljalo že na predkonferencah. Sprejeta je bila samo resolucija, v kateri vodstvo Sokola poudarja, da je sokolstvo nepolitična, nacionalna, jugoslovaška, in demokratična organizacija.

V Savinjski dolini je zagorela elektrika

Gomilsko, 15. maja.

Danes je napočil za Savinjsko dolino velik zgodovinski dan. Dolgo vrsto let so številne občine čakale na električno razsvetlavo. Ta želja se jim je danes izpolnila.

Na Vrskem je bil nocoj ob 18 slovesen sprejem g. bana. Čakalo ga je 91 gasilcev, na čelu oblasti okrajni glavar dr. Zobeč, celjski župan g. Mihelčič, inž. Ruch, tajnik JZK Kranje in številni drugi odličniki. Bila je zbrana tudi četa 40 članov Zveze fantovskih odsekov. Najprej je g. bana pozdravil celjski župan g. Mihelčič, za njim pa je govoril g. župan Pečovnik, ki se je zahvalil g. banu in banovini za podporo. V imenu savinjskega okrožja je pozdravil g. bana Baste. Po pozdravu

Katoliški esperantisti bodo zborovali v Ljubljani

V nedeljo ob desetih dopoldne je bil v sejni dvorani hotela Miklič sestanek širšega odbora, ki pripravlja mednarodni kongres katoliških esperantistov v Ljubljani od 6. do 11. avgusta letos. Iz vseh poročil je bilo razvidno ogromno pripravljeno delo, ki je oteženo še z raznimi nepredvidenimi zaprekami. Kongres sam bo veličastna manifestacija kat. esperantistov vsega sveta, včlanjenih v Mednarodni esperanski katoliški ligi. Številni gosti pa si bodo ob času kongresa tudi ogledali lepote slovenske zemlje in nato svoje vtise podali ob povratku domov na mnogih predavanjih. Kongres je torej važen tudi s tujsko-prometnega vidika. Do zdaj je prijavljenih 11 narodnosti. Udeležbo so tudi obljubili trije škofje in trije nadškofje. Prijave pa še prihajajo. Slovenski esperantisti bodo podali gostom tudi nazorno sliko naše umetnosti, likovne in besedne, posebno pa je važno, da tujcem pokažemo že v inozemstvu priznano slovensko gostoljubnost.

Da pa bo mogoče program izvesti brez okrajšav, pa je nujno potrebna pomoč mero-dajnih faktorjev in razumevanje javnosti. Vložena je tudi že prošnja za polovično vozniino na železnicah in upamo, da bo kmalu ugodno rešena.

Obenem opozarjamo na II. kongres SEA (slov. esp. zveze), ki bo v Kranju 19. junija t.l. Kongresa se bo udeležilo tudi več inozemcev, ki se bodo med tem časom mudili v Sloveniji.

Pripravljali odbor je izdal nalepke in prosimo cenj. tvrdke, da se jih poslužujejo. Dobe se pri pripravljalnemu odboru za kongres. Dopise: Resljeva 29.

Pripravljali odbor potrebuje več sob, oziroma postelj za udeležence kongresa.

Ljubljanske vesti

Bosanski dijaki v Ljubljani. Naše mesto obkrujejo številne ekskurzije dijakov z juga. Največja ekskurzija je obiskala Ljubljano danes, namreč iz Foče v Bosni. Bilo je nad 50 dijakov in dijakinj tamkajšnje meštanske šole z vsemi svojimi učitelji. Dijaki strme nad lepoto Ljubljane in Sloevnije. V Sloveniji ostanejo kakšnih 15 dni. Zanimivo je, da so dijaki spraševali za senatorja dr. Kulovca, ki je bil dolgo časa interniran v Foči. Med prebivalstvom Foče je namreč spomin na dr. Kulovca prav lepo ohranjen.

Balinska krogla dečku v glavo. Danes dopoldne so na dvorišču neke gostilne v Stepanji vasi igrali gostje balin. Igrji je prisostvoval osemletni deček Janez Zganjar. Nekdo izmed igralcev pa je tako nesrečno zažgal balinsko kroglo, da je zadela dečka v levo sence. Deček je omedel. Pretrseli so se mu možgani. Gostje so poklicali reševalni avtomobil, ki je dečka prepeljal v bolnišnico.

Razne nesreče. Na izletu se je danes ponesrečila 12 letna delavčeva hčerka Pavla Vernikova iz Korošče ulice v Mostah. Poškodovala si je levi kolk. — S koleca je padel ter si zlomil levo roko 51 letni državni uradnik Karel Cotman. — V Zgorjnji Zadobrovi se je pri štedilniku močno opeknel 48 letni posestnik Karel Cerar. — V Gaberju v trebeljevski občini pri Litiji je v soboto slamozreznica etrla desno roko 3letnemu posestnikovemu sinu Alojziju Končarju. — Iz Zgornje Šiške so prepeljali v bolnišnico neko mlado natakarko, ki je v hipni razburjenosti in v obupu izpila neko strupeno tekočino. Dekle je bilo nezavestno. Njeno stanje je zelo nevarno.

Belgrad, 15. maja. m. Zaradi vedno večjega razdora in nergaštva, ki so ga zanesli v vrste bivše erbijanske demokratske stranke ljudskofrontaško organizirani člani te politične skupine dr. Rybar, dr. Smiljanič z izdatno podporo samega »barcelonskega romarja«; dr. Jovanoviča in ostalih, je Davidovič sklical tako zvalni glavni odbor bivše demokratske stranke. Člani tega odbora se sestanejo 19. junija letos v Belgradu.

Newyork, 15. maja. AA. (Pat.) Sloviti poljski boksač Talun, ki ga športni svet pozna po priimku »poljski velikan«, je premagal hinduskega boksača težke kategorije (težak je 380 funtov) Sanooka. Talun je to zmago dosegel s knokautom. Borba je trajala le 2 minuti in 11 sekund.

Vsemogočni je poklical k Sebi v 85. letu starosti našega nepozabnega in ljubljenelega moža, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Josipa Primožiča

veleposestnika in gostilničarja

ki je danes, dne 15. maja, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 17. maja, ob 10 dopoldne iz hiše žalosti Pristava na farno pokopališče Križe.

Pristava-Tržič, dne 15. maja 1938.

Zalujoče rodbine:

Primožič, Elsner in Globočnik